

Asia: VN/10855/2024

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:

Verohallinto kannattaa esitystä. Verohallinto pyytää Valtiovarainministeriötä kuitenkin ottamaan huomioon seuraavat seikat esityksen jatkovalmistelussa ja sähköistä tunnistamista koskevan lainsäädännön kehittämisessä.

Verohallinto arvioi, että ehdotetun lainsäädännön toimeenpano aiheuttaa jonkin verran kustannuksia, jotka aiheutuvat mm. yleisen viestinnän ja neuvonnan tuottamisesta sekä sähköisten palveluiden teknisistä päivityksistä ja ohjeista sekä integraatio- ja rajapintarat-kaisuista.

Ehdotuksen mukaisesti oikeushenkilön digitaalinen lompakko myönnettäisiin van kaupparekisteriin merkityille oikeushenkilöille. Verohallinto ehdottaa, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin, olisiko nyt tai myöhemmin mahdollista laajentaa lompakon käyttöä myös esimerkiksi yksityisille elinkeinonharjoittajille ja muille yksiköille, jotka eivät ole kaupparekisteriin merkittyjä oikeushenkilöitä. Yksityisiä elinkeinonharjoittajia on Suomessa yli 250 000 ja esimerkiksi Verohallinnon arvonlisäverovelvollisten rekisteriin on merkitty yli 400 000 vero-velvollista, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, vaikka harjoittavat arvonlisäverotusta koskevan sääntelyn mukaista taloudellista toimintaa ja joilla on yritys- ja yhteisötunnus. Yhteiskunnan digitaalisten palveluiden näkökulmasta olisi tärkeää, että taloudellista toimintaa harjoittavat toimijat, joilla on yritys- ja yhteisötunnus, voisivat käyttää liiketoiminnassaan elinkeinotoimintaansa liitettyä lompakkoratkaisua. Elinkeinonharjoittajien kohdalla voitaisiin käyttää esimerkiksi henkilön lompakkoon merkittävää RPID tunnustetta, jolloin elinkeinonharjoittaja voisi käyttää yritys- ja yhteisötunnukseen yhdistettävää tunnustetta liiketoimintaan liittyvässä digitaalisessa asiointissa.

Ehdotuksessa olisi myös selvennettävä se, miten oikeushenkilön tunnistetietoja voidaan pyytää oikeushenkilön digitaaliseen identiteettilompakkoon oikeushenkilön käyttäessä asiamiestä. Oikeushenkilön valtuuttamalla henkilöllä tulisi olla mahdollisuus pyytää tunnis-tetietoja oikeushenkilön identiteettilompakkoon. Esityksessä ei ole myöskään selvennetty-puolesta asiainnin toteuttamista identiteettilompakoilla.

Ehdotuksen mukaisesti oikeushenkilön digitaalinen lompakko on Suomessa jätetty mark-kinatoimijoiden vastuulle. Ehdotettu ratkaisu jättää epävarmaksi sen tuleeko oikeushenki-löiden käyttöön digitaalinen lompakkoratkaisu ja missä aikataulussa.

Esityksen valmistelussa tulisi huomioida myös valmisteilla olevat ja jo voimaan tulleet EU-säädökset. Eniten tulkinnallisia tilanteita Verohallinnolle voi aiheuttaa SDG-asetuksen (EU) 2018/1724 tulkinta yhdessä eIDAS-sääntelyn kanssa. SDG-asetus asettaa viranomaisille vaatimuksia tarjota rajat ylittävää sähköistä asiointia. Verohallinto on sääntelyn toimeenpanon yhteydessä tuonut esille, että verotuksen oikeellisuuden ja yhdenmukaisuuden varmistaminen sekä tehokas verovalvonta edellyttävät, että rajat ylittävien asiakkaiden sähköisen tunnistamisen lisäksi Verohallinnon kanssa asioivan asiakkaan identiteetti tulee pystyä yhdistämään niihin tunnisteisiin, joita Verohallinto käyttää veroasiainnissa. Tällaisia tunnisteita ovat henkilötunnuksen lisäksi esimerkiksi keinohenkilötunniste, TIN-tunnisteet (Tax Identification Number) ja toisen valtion henkilönumero tai -tunnus. Myös eIDAS-tunniste tulisi pystyä yhdistämään tällaiseen Verohallinnon järjestelmässä jo olevaan tun-nisteeseen. Esityksen mukaisesti Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä olisi yhdistää rajat ylittävien käyttäjien identiteetti niissä tapauksissa, joissa henkilöillä on Suomessa henkilö-tunnus. Esityksessä ei kuitenkaan selvennetä, miten toimitaan rajat ylittävässä asiainnissa silloin, kun henkilöillä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ja voisiko tällöin olla jokin yhtei-nen ratkaisu, jossa henkilö pyrittäisiin yhdistämään johonkin Suomen viranomaisten tie-dossa olevaan identiteettiin. Muun EU sääntelyn osalta esimerkiksi Faster direktiivin (EU) 2025/50 yhtenä ehdotettuna ratkaisuna sähköiselle kotipaikkatodistukselle on lompakkoon myönnettävä attribuuttitodistus verotuksellisesta kotipaikasta. Lisäksi direktiivissä (EU) 2025/25 on esitetty harmonisoitua EU-yhtiötodistusta lompakon attribuuttitodistuksena.

Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:

-

Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:

-

Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:

-

Konow von Taito
Verohallinto